

Lesing 7

Suid-Afrikaanse Meetsisteme

Opgestel : Konfederasie van Jagters van Suid Afrika

Na lang oorweging en behoorlike beredenering het die Konfederasie van Jagtersverenigings van Suid-Afrika (CHASA) genoegsame gronde gevind ten einde aan ledeverenigings aan te beveel dat 'n eg Suid-Afrikaanse meestsisteem ontwikkel behoort te word.

Die gedagte is heelhartig deur alle ledeverenigings aanvaar en op 7 November 1986 is 'n sub-komitee deur CHASA aangewys met die opdrag om 'n voorlegging voor te berei oor 'n metode van meting wat deur die ledeverenigings gevolg kan word.

Daar was behoorlik aan alle aspekte rakende so 'n sisteem aandag geskenk met die volgende riglyne as basis: Dit moet 'n eg Suid-Afrikaanse karakter hê deur in alle opsigte aan ons behoeftes te voldoen; dit moet 'n eenvoudige en maklik verstaanbare sisteem wees wat die moontlikheid van persoonlik interpretasies uitskakel en sodoende die grootste mate van akkuraatheid bewerkstellig; daar moet sodoende die grootste mate van akkuraatheid bewerkstellig; daar moet kontinuïteit in die sisteem wees deurdat die neergelegde vorm in sy geheel moet bly voortbestaan sonder voortdurende wysigings daaraan.

Ten einde die sisteem op 'n hoë vlak te kan bedryf sal afmetings alleenlik deur behoorlik toegeligte amptelike meters wat deur ledeverenigings aangewys en deur CHASA goedgekeur en opgelei is geneem mag word.

Hierdie handleiding is dus in eenvoudige, verstaanbare geïllustreerde terme saamgestel om die sisteem aan enige belangstellende maklik verstaanbaar te maak. Dit is ook saamgestel as 'n verwysing vir amptelike meters ten einde hulle in hul taak te help, naamlik, om 'n eenvormige metode te volg tydens die beoordeling van alle Afrika spesies en sodoende te verseker dat hierdie sisteem deurentyd 'n hoë vlak van rekordhouding sal verseker.

ALGEMENE REËLS EN INLIGTING:

1. Die meting vir die doel van registrasie van trofeeë mag alleenlik deur amptelike meters soos deur CHASA aangewys hanteer word.
2. Amptelike meters moet opleiding ondergaan ten einde hierdie meestsisteem korrek te kan vertolk asook in staat te wees om spesies en sub-spesies volgens verspreidingsgebiede soos deur CHASA neergelê te kan identifiseer.
3. Slegs trofeeë van Afrika-spesies wat gejag is deur lede van ledeverenigings van CHASA mag in aanmerking geneem word.
4. Opname van trofeeë in die nasionale rekordlys sal gepaard gaan met 'n registrasiefooi soos deur CHASA voorgelê.
5. Waar ou trofeeë gemeet word sal daar van die eienaar verwag kan word om die reis en akkommodasiekoste van die amptelike meter te vergoed.

6. Daar bestaan geen uitdrogingsperiode nie en trofee kan dus op enige stadium vir registrasie gemeet word.
7. Trofee wat vir die nasionale rekordlys kwalifiseer en nie in 'n amptelike kompetisie van 'n lidvereniging ingeskryf word nie sal slegs na afloop van die kompetisie volgende op die datum waarop sodanige trofee gejag is vir registrasie gemeet mag word.
8. Slegs tipiese horingformasie volgens CHASA se oordeel sal aanvaar word.
9. Slegs bestaande dele van beskadigde trofee mag gemeet word. Geen skattings sal dus toegelaat word nie. Beskadigings moet op meetkaart aangedui word.
10. Ledeverenigings sal toesien dat trofee tydens jaarlikse kompetisies gemeet, geregsitreer kan word.
11. Afmetings sal in imperiale mates geneem word tot die naaste 1/16" en 1/41"b.
12. Slegs staal maatbande en ge-ykte skale mag gebruik word.
13. Die presiese gebied waar 'n trofee bekom is moet aangedui word.
14. Slegs trofee wat die minimum afmetings en gewig soos deur CHASA neergelê ewenaar of oorskry, sal vir opname kwalifiseer.
15. Inskrywings moet op die voorgeskrewe vorm tesame met die registrasiefooi ingedien word.
16. Die inskrywing van trofee wat bestaande rekords (Nr. 1 posisie) ewenaar of oorskry, moet gepaard gaan met 'n goeie foto daarvan. Foto van die trofee alleen geneem word of kan geneem word van trofee dier met die jagter.
17. Die sagte basisse by rietbokke en rooiribbokke sal wel as deel van die horing gemeet word, mits dit teenwoordig is.
18. Hoewel dit in die vooruitsig gestel word verbind CHASA hom geensins hiermee tot die publikasie van 'n rekordboek nie.

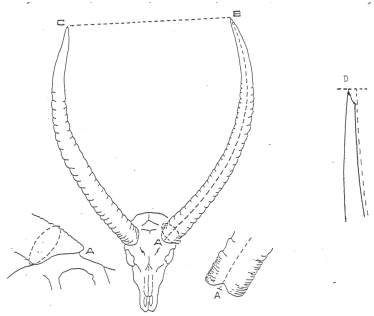
METODE A (Algemene metode):

Hierdie meetmetode word gebruik vir meeste Afrika spesies met horings tensy waar daar 'n spesiale meetmetode bestaan.

LENGTE VAN HORING:

Afmeting word geneem al langs die voorste kurwe van die langste horing, vanaf die laagste punt van die basis op die voorkop tot by die punt (A-B).

LW: Afmeting word geneem in 'n reguit lyn oor die riwwe op horings met eenvormige riwwe (waterbokke, blesbokke, rooibokke, ens.) en maatband word dus nie in die holtes ingedruk nie. (Duiker, klipspringer, gemsbok, hartbees, ribbok, rietbok, springbok, steenbok).

Indien punt van horing gebreek of stomp afgewerk is word afmeting geneem tot by 'n punt reghoekig met die langste deel van so 'n punt. (Sien illustrasie D).

OMTREK BY BASIS:

Afmeting word geneem reghoekig met as van langste horing, so na as moontlik aan die skedel (sien illustrasie).

LW: Waar horing teen 'n skuins hoek skedel verlaat word daar dus nie 'n eliptiese afmeting geneem nie. Die kurwe van onderkant van horing word dus nie noodwendig gevolg nie.

PUNT TOT PUNT:

Afmeting word geneem in 'n reguit lyn vanaf die punt van een horing tot punt van ander (C-B).

LW: Dui aan d.m.v. 'n nota indien een horing gebreek is en hierdie afmeting dus nie bepaalbaar is nie.

POSISIE IN LYS:

Word bepaal deur lengte van langer horing alleenlik. In die geval van gelyke afmetings sal dit in volgorde van datum waarop dit gejag is gelys word met oudste afmeting eerste.

METODE B:

Hierdie meetmetode word gebruik vir alle spiraalhorings.

LENGTE VAN HORING:

Afmeting word geneem deur te begin by punt wat rif van horing op voorkop vorm. Volg rif al langs die hoogste vlak tot by die punt (A-B) of (A-C).

LW: Afmeting word om spiraal geneem.

OMTREK BY BASIS:

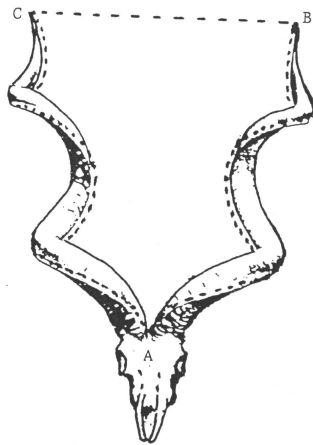
Afmeting word geneem soos vir Metode A.

PUNT TOT PUNT:

Afmeting word geneem soos vir Metode A.

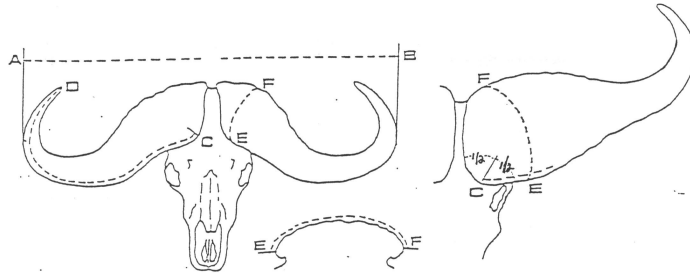
POSISIE IN LYS:

Soos by Metode A.

METODE C:

Hierdie meetmetode word gebruik vir SUIDELIKE- EN NOORDELIKE BUFFEL, BLOUWILDEBEES, WITBAARDWILDEBEES, NYASALANDWILDEBEES EN COOKSON WILDEBEES. (Die dwergbuffel word volgens metode A gemeet).

BUITEWYDTE OF SPAN:

Afmeting word geneem tussen die buitenste wydste punte van die kurwes van die twee horings deur gebruik te maak van twee winkelhake op 'n gelyk oppervlak (A-B).

LENGTE VAN HORING:

Afmeting word geneem vanaf 'n punt wat verkry word deur die hoek wat die palm op voorkop vorm te halveer (sien illustrasie), al langs die voorste kurwe van die langste horing tot by die punt (C-D).

BREEDTE VAN PALM:

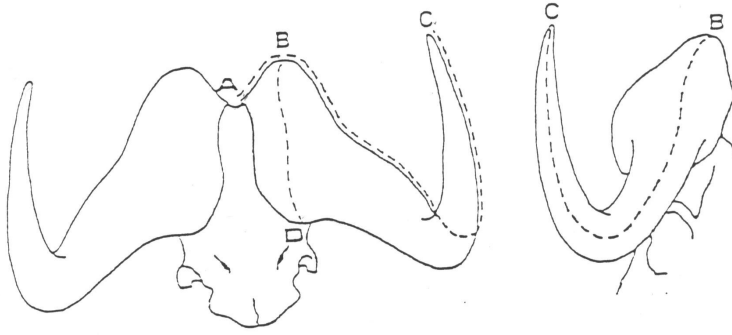
Afmeting word geneem van breedste palm by die breedste plek vanaf die agterste rand oor die kurwe van die palm tot by die voorste rand (sien illustrasie). Afmeting word geneem reghoekig met die as van die horing by daardie punt (E-F).

POSISIE IN LYS:

Word bepaal deur buitewydte of span.

METODE D:

Hierdie meetmetode word gebruik vir SWARTWILDEBEEES.

LENGTE VAN HORING:

Afmeting word begin by 'n punt bo-op die kop waar horing by vel aansluit oor die hoogste punt van die palm, al langs die buitenste silhoeet van die langste horing tot by die punt (A-B-C).

BREEDTE VAN PALM:

Afmeting word geneem vanaf die laagste punt aan onderkant van basis oor die palm tot op die hoogste punt bo-op die palm (D-B). Afmeting word dus nie noodwendig parallel met as van skedel of reghoekig met as van horing geneem nie.

PUNT TOT PUNT:

Afmeting word geneem soos by meetmetode A.

POSISIE IN LYS:

Word bepaal deur die lengte van die langste horing alleenlik.

METODE E:

Hierdie meetmetode word gebruik vir die DAMHERT.

LENGTE VAN GEWEIE:

Afmeting van albei geweie word geneem vanaf punt waar die geweie en skedel by mekaar aansluit op voorkop oor die rosette by basis al langs die voorkant van geweie tot by die punte (A-B) & (C-D).

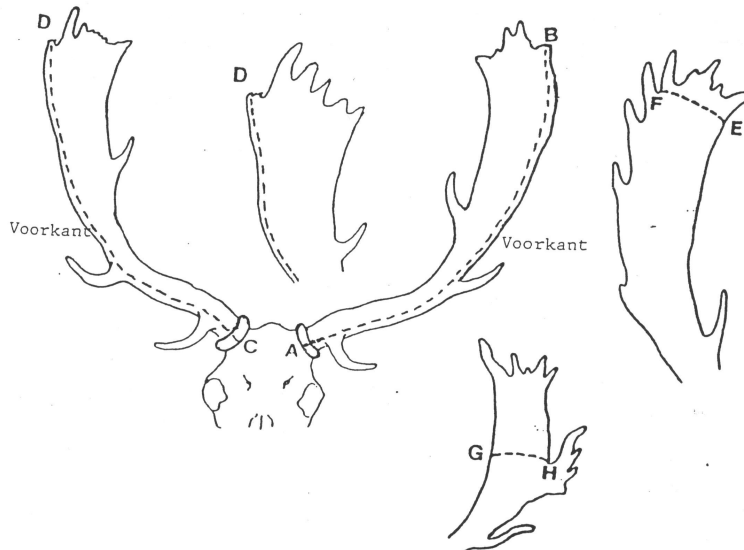
LW: Indien die punt gebreek is word afmetings geneem tot waar breek op voorste rant waarlangs gemeet word, begin (sien illustrasie).

BREEDTE VAN PALMS:

Afmetings word geneem by breedste punt op albei palms, reghoekig met die as daarvan. Begin afmeting by die voorste rand en volg buitenste kurve van palm tot by agterste rand by inham tussen twee punt (*E-F & G-H).

POSISIE IN LYS:

Word bepaal deur die somtotaal van lengte van albei geweie sowel as breedte van albei palms deur twee te deel.

METODE F:

Hierdie meetmetode word gebruik vir KATSKEDELS.

LENGTE VAN SKEDEL:

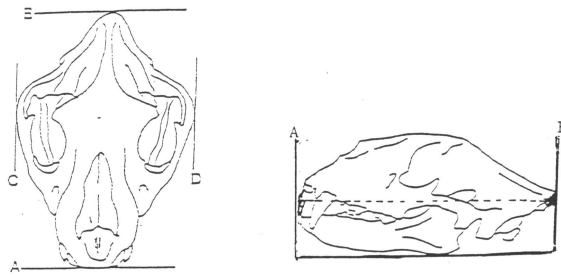
Afmeting word geneem van lengte van skedel deur gebruik te maak van twee winkelhake op 'n gelyk oppervlak (A-B).

BREEDTE VAN SKEDEL:

Afmeting word geneem van breedste deel van skedel dieselfde wyse as vir lengte (C-D).

POSISIE IN LYS:

Word bepaal deur die somtotaal van albei afmetings.

METODE G:

Hierdie meetmetode word gebruik vir OLIFANTTANDE.

GEWIG VAN ELKE TAND (tot naaste $\frac{1}{4}$ lb)

LENGTE OP BUITEKURWE VAN ELKE TAND

OMTREK VAN ELKE TAND WAAR DIT BY TANDVLEIS UITKOM

POSISIE IN LYS

Word bepaal deur die gewig van die swaarste of enigste tand.

METODE H:

Hierdie meetmetode word gebruik vir RENOSTERHORINGS.

LENGTE VAN HORINGS:

Afmeting word geneem deur te begin waar die vel en horing bymekaar aansluit aan voorkant al langs die voorste kurwe van albei horing tot by die punte (A-B).

LW: Afmeting by punt moet geneem word tot 'n punt gelyk met die verste punt daarvan. (Sien illustrasie).

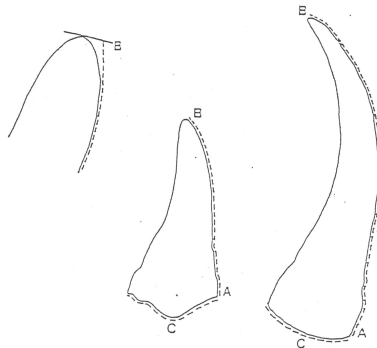
OMTREK VAN HORINGS:

Afmetings word geneem by basisse deur die onderste rand te volg waar die vel by horings aansluit (C).

LW: Hierdie afmeting is dus nie dieselfde as omtreksafmeting met betrekking tot metode A nie.

POSISIE OP LYS:

Word bepaal deur die lengte van voorste horing.

METODE I:

Hierdie meetmetode word gebruik vir KROKODIL.

LENGTE VAN SKEDEL:

Afmeting word geneem van die totale lengte van die skedel (met of sonder neusvel), met bo- en onderkaak opmekaar deur gebruik te maak van winkelhake op 'n gelyk oppervlak.

BREEDTE VAN SKEDEL:

Afmeting word geneem by breedste punt van skedel met of sonder vel, op dieselfde wyse as hierbo.

POSISIE IN LYS:

Word bepaal deur die somtotaal van die twee afmetings.

METODE J:

Hierdie meetmetode word gebruik vir VLAKVARK en REUSE BOSVARK.

LENGTE VAN TAND:

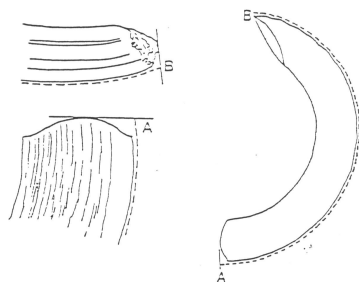
Afmeting word geneem van hele lengte van langste bo-tand al langs die buitenste kurwe. (A-B). Begin afmeting by 'n punt reghoekig met hoogste punt van rant by die basis van tand (sien illustrasie). Dieselfde geld by stomp of gebreekte punte.

LENGTE VAN TAND WAT BY TANDVLEIS UITSTEEK:

Afmeting word geneem vanaf tandvleis al langs die buitenste kurwe van langste bo-tand.

POSISIE IN LYS:

Word bepaal deur lengte van langste of enigste bo-tand.

METODE K:

Hierdie meetmetode word gebruik vir die BOSVARK en SEEKOEI.

LENGTE VAN TAND:

Afmeting word geneem van hele lengte van langste onderste tand al langs buitenste kurwe.

LENGTE VAN TAND WAT BY TANDVLEIS UITSTEEK:

Afmeting word geneem vanaf tandvleis langs buitenste kurwe van langste ondertand tot by punt.

POSISIE IN LYS:

Word bepaal deur lengte van langste ondertand

Minimum kwalifiserende afmeetings

Barbarynse Rooihert	24"
Basterhartbees	14 ½"
Blesbok	16 ½"
Bongo – Westelike	27"
Bontebok	14"
Bosbok – (Chobi)	14"
Bosbok – (Harnas)	12"
Bosbok – Suid-Afrikaanse	15"
Bosvark	6"
Buffel – Noord-Westelike	38"
Buffel	40"
Damhert	53 ½ pte
Dik-Dik Damaraland	2 ¾"
Dik-Dik Cordeaux	22"
Dik-Dik Guenthers	2 ¼"
Duiker – Blou	1 ¾"
Duiker – Geelrug	5"
Duiker – Rooi	2 ½"
Duiker – Suidelike Bos	4 ¾"
Eland – Livingstone	32"
Eland – Central Africa Giant	43"
Gazelle – Noordelike Grants	23"
Gazelle – Soemmerring Soedan	14"
Gemsbok	40"
Gemsbok – Beisa	30"
Gemsbok – Fraiingoer	32"
Gemsbok – Suidelike Baster	26"
Gemsbok – Westelike Baster	29"
Gerenuk – Suidelike	13"
Grysbok – Kaapse	3"

Grysbok – Tropiese	1 ½"
Hartebees – Kaapse	23"
Hartebees – Lelwel	22"
Hartebees – Lichtenstein's	19 ½"
Hartebees – Tiang	19"
Jagluiperdskedel	12 ½"
Klipspringer	4 ¼"
Kob – Uganda	21 ½"
Kob – Westelike	20"
Koedoe – Klein	27"
Koedoe	53"
Krokodil	29 pte
Lechwe – Eksotiese Rooi	27"
Lechwe – Kafue Rooi	30"
Lechwe – Rooi	25"
Lechwe – Swart	21"
Leeuskedel	23 pte
Luiperdskedel	15 pte
Maanhaarskaap (Barbary)	26"
Njala	26"
Njala – Berg	28"
Olifantbul	50 lb
Olifantkoei	12 lb
Oorbietjie	5 ½"
Puku	17"
Renoster – Swart	20"
Renoster – Wit	26"
Ribbok – Rooi	7 ¼"
Ribbok – Vaal	7 ½"
Rietbok	14"
Rietbok – Oostelike Bohor	10 ¼"
Rooibok – Angola (Swart Gesig)	21"
Rooibok – Suidelike	23 ½"
Seekoei	26"
Stitutunga – Zambesi	26"
Soeni – Livingstone	3"
Springbok	13 ½"
Steenbok	4 ½"
Swartwitpens	40"
Vlakvark	13 ½"
Waterbok – Gewone	28"
Waterbok – Rhodesië Defassa	24"
Waterbok – Sing-sing	28"
Wildebees – Blou	28"
Wildebees – Nyassaland	25"
Wildebees – Swart	25"
Wildebees - Witbaard	28 ½"